

RIJEČ UREDNIŠTVA

Poštovani čitatelji !

Pred vama je 7. broj časopisa *Zadarski filatelist*. Podsjetimo se - prvi broj izašao je u prosincu 2004. godine. Prva dva broja tiskana su u crno – bijeloj tehnici, a od trećeg broja počeli smo koristiti boju. Na ukupno 168 stranica nastojali smo ukratko pratiti najvažnija zbivanja u našem Društvu, ali i pisati o aktualnim i ostalim zanimljivim temama. Od tada do danas format je ostao isti, no dizajn, grafičko rješenje pa i sadržajna koncepcija doživjeli su stanovite promjene. Uvodili smo neke novine, svjesni da su kvaliteta sadržaja, ali i grafička oprema časopisa iznimno važni. Već od broja 6. otišli smo korak dalje. Sigurni smo da će kvalitetniji kolor i nova grafička obrada predstavljati dodatnu kvalitetu. Zbog neiskustva bilo je i pogrešaka, osobito kod tehničke pripreme, no dobar časopis je ponajprije onaj koji bogatstvom i kvalitetom ponuđenih tema osvaja svoje čitatelje. Sadržajnu koncepciju oplemenit ćemo postupnim uvođenjem većeg broja priloga. Već u ovom broju pojačani smo s dva nova tekstopisca.

Budući da je ovo časopis HFD Zadar, osobito nam je važno prezentirati rad i aktivnosti Društva, ali i objavljevati priloge stručnog, informativnog pa i zabavnog karaktera. Svjesni smo da je nemoguće napraviti časopis koji bi svima bio po volji i koji bi svi detaljno čitali od prve do posljednje stranice. No, nastojat ćemo biti što zanimljiviji i nuditi vam zanimljive i korisne sadržaje.

Ove godine naš *Zadarski filatelist* počeli smo slati na nacionalne i međunarodne filatelističke izložbe u službenom izložbenom razredu filatelističke literature. Prva (i nama posebno draga) bila je međunarodna filatelistička izložba ALPE ADRIA 2007. (održana u Italiji) na kojoj je naš *Zadarski filatelist* osvojio svoju prvu (srebrnu) medalju. Opširnije o ovoj, ali i ostalim izložbama pročitajte na stranicama koje slijede.

Na kraju, svima vam želimo ugodne božićne blagdane te puno sreće i uspjeha u godini koja dolazi!

Uredništvo

Bretan Božić i novu godinu 2008.

želi Vam

HFD Zadar

POVIJEST POŠTE I POŠTANSKOG PROMETA U ZADRU I OKOLICI (IV.)

RAZDOBLJE DRUGE AUSTRIJSKE VLADAVINE (II.) (1814. – 1918.)

Povezivanje Zadra poštanskom kočijom s unutrašnjosti zemlje

Povezivanje Zadra poštanskom kočijom s unutrašnjosti zemlje nalazilo je na niz poteškoća što se vuklo još iz razdoblja prve austrijske uprave. Najkraća relacija s kojom je Beč bio povezan sa Zadrom prolazila je sljedećim mjestima: Beč - Varaždin - Zagreb - Karlovac - Žuta Lokva - Gospić - Sveti Rok - Obrovac - Smilčić - Zadar. Svakako najlošiji dio puta je bilo povezivanje Svetog Roka s Obrovcom preko Velebita. Prometovanje spomenutom trasom bilo je problematično i za običnog nosača pošte koji je svoju radnu obvezu obnašao pješice.

Prve ideje o povezivanju Zadra sa Zagrebom i Karlovcem poštanskom kočijom potječu već od 11. veljače 1817., kada je iz dalmatinske gubernature uslijedio takav zahtjev. Zahvaljujući izvješću člana Dvorskog vijeća *von Flocha* saznajemo da je, prema prihvaćenom mišljenju eksperata, uspostava usluge poštanskih kola u Dalmaciji trenutačno, zbog ondašnje situacije, nemoguća. To se prvenstveno odnosi na neadekvatne prometnice s velikim kosinama i usponima, nedovoljan broj stanovništva te nedostatak opće sigurnosti. Pošto je nakon uspostave novog tarifnog modela u Carstvu došlo do

gubitka u isplativosti poštanskog sustava u Dalmaciji, uvođenje poštanske kočije te bi gubitke još više povećalo.

Spomenuti zahtjev iz 1817. godine je nakon višegodišnjeg razmatranja odbijen 1820. godine. Zahtjevana veza s poštanskom kočijom zamišljala se kao povezivanje Zadra s ostatkom Hrvatske preko Vojne krajine. Prema toj zamisli kočija je trebala prometovati jednom mjesečno. Iako su slabi cestovni uvjeti bili prvenstveni razlog odbijanja ovog prijedloga, svakako je i mala količina poštanskog i putničkog prometa bila razlogom takvoj negativnoj odluci. Prema obrazloženju uspostava veze s poštanskom kočijom ne bi donijela nikakve koristi ni carskoj ni lokalnoj administraciji, a poštanskom upravitelju to bi bilo samo dodatno opterećenje, jer bi morao držati najmanje dva konja više. To bi svakako bili preveliki troškovi i naponi da bi se samo 12 puta u godini Zadar povezao s unutrašnjosti.

Postupnim napretkom i razvojem dolazi ipak do potrebe za ovakvim načinom povezivanja. To su svakako diktirali razlozi povećanog poštanskog prometa, a naročito putničkog prometa, budući da su poštanske kočije istodobno s poštanskim pošiljkama prevozile i putnike.

O povezivanju Zadra s Bečom pomoću poštanske kočije saznajemo iz službenih poštanskih novina iz 1842. godine. U njima se navodi da poštanska kočija prometuje na udaljenosti od 85 poštanskih milja (oko 650 km) te da svakih 14 dana (u subotu) odlazi iz Beča prema Zadru, a iz Zadra polazi svakih 14 dana (utorkom).

Iako je ovo novo prijevozno sredstvo došlo u Zadar tek 1842. godine, u ostalom dijelu Carstva to je već bila uobičajena pojava. U izvorima možemo naići na različite reforme poštanskog sustava koje se tiču i poštanskih kočija. Navode se reforme iz 1816. i 1820. godine, a svakako je najznačajnija ona iz 1830. godine s kojom je poštanska služba sjedinjena sa službom poštanskog prometa kočijama. Tom reformom su *poštanske podstanice (Briefsammlung)* postale nezavisne od *poštanskih postaja (Postation)* te su dobile naziv *samostalne poštanske podstanice (Selbständige briefsammlung)*.

Završna reforma u prefilatelističkom razdoblju je uslijedila 1. veljače 1849. kada je uredbom sav poštanski promet (promet kočijama, željeznicom i parobrodima – službeno uspostavljen tek 1837. godine) stavljen pod nadležnost *Ministra trgovine, industrije i javnih zgrada (Ministerium fŷr Handel, Gewerbe und Oeffentliche Bauten)*, a pod nazivom *Glavna uprava prometa (Generaldirektion fŷr Communicationen)*.

Uspostava definitivnog poštanskog sustava u Dalmaciji

Skupina daljnjih istraživanja i razmatranja dovela je do otvaranja novih poštanskih postaja, poboljšanja sakupljanja pisama te povezivanje s otocima. To je uključivalo i pitanje plaćanja i potpisivanja ugovora s poštanskim upraviteljima (prvenstveno s obzirom na pitanje dodjele položaja u poštanskom uredu, bilo doživotno ili za razdoblje). Kroz pola godine nadzori poslovanja su bili rigorozni, što je vodilo u završnoj verziji podnošenjem “najponiznijeg izvješća” od 18. lipnja 1829. Sve je to rezultiralo reorganizacijom poštanskog sustava u Dalmaciji koja je nastupila 10. srpnja 1831. Nakon privremenog uređenja, koje je potrajalo punih 17 godina, status *Više poštanske uprave* u Zadru je i konačno potvrđen pa je time potvrđena potpuna nezavisnost poštanske uprave u tadašnjoj Kraljevini Dalmaciji, kasnijoj austrijskoj krunovini.

Prva reorganizacija nakon konačnog uređenja vodila je k uspostavi tri glavna poštanska pravca iz poštanskog središta u Zadru, čime se nastojao modernizirati poštanski promet. Dva od ta tri pravca su bili stari poštanski pravci još i vremena Prve austrijske uprave Dalmacijom; prvi, koji je Zadar, preko Obrovca i Vojne krajine, povezivao s Bečom i drugi, koji je uz obalu povezivao Zadar s Kotorom. Treći pravac je uspostavljen 1831. godine, a vodio je iz Zadra obalnim putem prema Ninu, odakle su se opsluživali sjeverni otoci (Pag i Rab).

Unatoč spomenutoj reformi i dalje su na snazi ostala neka provizorna rješenja. Na zadarskom području ni jedan poštanski ured, osim zadarskog poštanskog ureda, nije bio uspostavljen tako da bi mogao na najbolji mogući način pružati zadane usluge. Sve je to bilo povezano s nedostatkom prometa, nedovoljnim brojem potrebnog osoblja i svakako nedostatak svrsishodnog uređenja interijera poštanskog ureda.

Poštanski sustav na zadarskom području je reformom iz 1831. godine izgledao ovako:

ZADAR (Viša poštanska uprava i Glavni poštanski ured)
Pravac 1.

– SMILČIĆ (Poštanska postaja)
– OBROVAC (Poštanski ured i Poštanska postaja)

Pravac 2.

– ZEMUNIK (Poštanski ured)
– BENKOVAC (Poštanski ured)
– OSTROVICA (Poštanski ured)

Pravac 3.

– NIN (Poštanski ured)
– PAG (Poštanski ured)
– RAB (Poštanski ured)

U novootvorene poštanske urede spadaju: Rab (1830.), Nin, Pag i Zemunik (svi uredi su otvoreni 10. srpnja 1831.).

Jurica Vučetić dipl. iur.

Literatura :

1. Brumby, Martin, Dalmatia, York, 1997.
2. Cividini, Dragutin, Poštanski manipulativni žigovi Hrvatske 1755 – 1918, Zagreb, 1994.
3. Ercegović, Velimir, Hrvatska filatelija, Zagreb, 1995.
4. Gabbini, Emanuele M., Storia Postale di Zara, Trapani, 1995.
5. Mueller, Edwin, Handbook of the prestamp postmarks of Austria, New York, 1960.
6. Novak, Grga, Prošlost Dalmacije, Split, 2004.
7. Petric, Nikola, Predfilatelistički poštanski žigovi Hrvatske, Zagreb, 1999.
8. Rukavina, Nikola, Priručnik žigova predfilatelističkog i filatelističkog doba, Zagreb. 1944.
9. Šišić, Ferdo, Povijest Hrvata, Split, 2004.
10. Višacki, Vojin, Vojna pošta i sanitet Vojne granice 1496 – 1871, Beograd, 2000.

TVORNICA KRUHA ZADAR

dioničko društvo, Put Murvice 12, 23000 Zadar

POGREŠKE NA POŠTANSKIM MARKAMA

Tablica sadrži opis pogrešaka na marki BELI MANASTIR (s motivom slavonskog sokaka) nominale 300 HRD. Pripada nizu redovitih maraka na temu HRVATSKI GRADOVI. Puštena je u promet 20. 6. 1992. godine. Marka je višestruko dotiskivana, (zadnja oznaka tiska nosi broj X), što ponekad povećava mogućost nastanka pogrešaka u odnosu na prvi tisak. Neke pogreške su tipične za dio naklade, a neke za cijelu nakladu.

RED. BR.	OPIS POGREŠKE	POZICIJA U POŠT. ARKU
1.	Bijeli prsten ispod T u HRVATSKA	3.
2.	Bijeli prsten desno od A u REPUBLIKA	10.
3.	Bijeli prsten na brojci 3 u nominali 300	17.
4.	Bijeli prsten iznad godine izdanja	44.
5.	Bijeli prsten iznad L u REPUBLIKA	46.
6.	Bijeli prsten između T i S u HRVATSKA	48.
7.	Bijeli prsten iznad K u REPUBLIKA	50.
8.	Bijeli prsten ispod srednjeg stabla	nepoznato
9.	Zadebljanje (prema dolje) na srednjem ravnom dijelu brojke 3 u nominali 300	6.
10.	Zelena točka naslonjena na srednji ravni dio brojke 3 u nominali 300	20.
11.	Zelena točka lijevo od prozora u potkrovlju	7.
12.	Zelena točka u prvoj nuli nominale 300	38.
13.	Smeđa mrlja iznad drugog prozora na katu na bočnoj fasadi	40.
14.	Duguljasta ukošena zelena mrlja između dvije nule u nominali 300	45.
15.	Ovalna bjelkasta mrlja na gornjem dijelu slova I u REPUBLIKA	46.
16.	Smeđa crta na okviru ispod slova P u REPUBLIKA	nepoznato
17.	Zelena točka desno od trećeg prozora na katu na bočnoj fasadi	nepoznato
18.	Bijela mrlja na I i bijela mrlja između gornjih krakova slova K u REPUBLIKA	nepoznato
19.	Crtica (svijetlo-zelene boje) na sredini desnog zadebljanog dijela druge nule u nominali 300	48.

JOŠ O POGREŠKAMA

Pogreške pri tiskanju učinile su neke marke jedinstvenima i jako skupima čija tržišna vrijednost prelazi desetine, stotine tisuća pa i milijun američkih dolara. Malo je takvih primjeraka u zbirkama običnih ljudi. Uglavnom, poput mnogih slavni zbirki u rukama su kraljevskih obitelji, bogatih biznismena i korporacija, raznih instituta i poštanskih muzeja. Evo nekoliko primjera najrjeđih i najvrjednijih *pogrešaka* na svijetu, koje za vlasnike znače bogatstvo.

"Wu Fu" marka

I dok su kroz povijest šišmiši u pričama prikazani kao zastrašujuća, krvoločna noćna bića povezani s vampirima, danas znamo da su šišmiši korisne životinje jer su prirodni neprijatelji noćnih insekata, korisni u oprašivanju više od 500 različitih vrsta biljaka te u proizvodnji guanaprirodnog gnojiva. Danas šišmiši (jedi sisavci koji mogu letjeti) "lete" širom svijeta na 165 poštanskih maraka u izdanim 50 država. No, uz malo sreće ova neobična životinja može nekome pružiti pravo malo bogatstvo. Naime, prvu marku na temu šišmiša (stiliziranog šišmiša) izdala je Kina, prije više od 100 godina (1894.) u čast šezdesetog rođendana kineske carice Dowager. U nizu od devet različitih maraka, marka s motivom šišmiša (pet stiliziranih šišmiša u krugu) nazvana je "Wu Fu" (wu je kineska riječ za pet, a fu za šišmiša i dobru sreću jer Kinezi vjeruju da šišmiš donosi sreću). Međutim, prvih 96 "Wu Fu" maraka je

tiskano s pogreškom, jer se umjesto **pet šišmiša vide samo četiri**, pa se primjerak te marke danas može naći na filatelističkom tržištu po cijeni od čak **68.000 US dolara**.

Kineska "Wu Fu" marka sa (stiliziranim) prikazom pet šišmiša u krugu iz 1894. godine

Mauricijus

Marke Muricijusa su među najrjeđim i najvrjednijim markama na svijetu. Zato jer su to bile prve marke Britanskog Carstva proizvedene izvan Velike Britanije i zato jer je njihovo prvo izdanje otisnuto krivim tekstom. Poznate su pod nazivom "Crveni peni" (nominale 1 peni) i "Plavi peni" (nominale 2 penija). Marke su tiskane u narančasto - crvenoj i indigoplavoj boji, a pogreška je otkrivena nakon što je već u prvom printu 20. rujna 1847. bilo tiskano po 350 komada svake marke. Jedan dio maraka je iskorišten na pozivnicama guvernerskog bala koji se održavao tog vikenda. Što se pogrešnog teksta tiče na njima je pisalo "Post

Office" (poštanski ured) umjesto ubičajenih riječi **"Post Paid"** (plaćena poštarina). Tek na kasnijim printevima ova pogreška je uočena i ispravljena. Nekoliko preživjelih maraka tog prvog tiska je u rukama privatnih kolekcionara, ali se u britanskoj knjižnici u Londonu nalazi originalna pozivnica na guvernerski bal s ovom markom. Prema legendi, do

"Post Office" Mauricijus od 1 i 2 penija iz
1847. godine

pogrešnog teksta došlo je zato jer je čovjek koji je radio marku, Joseph Barnard, bio star i zaboravljiv. Na putu u tiskaru prošao je pored poštanskog ureda s natpisom "Post Office" i malo kasnije zabu-

nom upisao baš taj tekst umjesto "Post Paid". No pokazalo se da ta filatelistička legenda vjerojatno nije točna, jer su neki istraživači ustanovili da Joseph Barnard nije bio ni star (imao je 31 godinu kad je tiskao te marke), ni baš toliko zaboravljiv - već da je jednostavno koristio legalan, ali manje korišten izraz.

Zadnji podatci govore da je 1993. godine nežigosani "Crveni peni" prodan za **1.072.260 US dolara**, a "Plavi peni" za **1.148.850 US dolara**. Od omotnica s pozivnicom na guvernerov bal sačuvane su tri. Jedna je u vlasništvu britanske kraljice, druga se nalazi u filatelističkoj zbirci British Library, a treća u privatnoj zbirci. Od dosad tri poznata pisma, pismo s obje marke upućeno 1847. godine u Francusku jednom proizvođaču vina, prodano je na Feldmannovoj dražbi za fantastičnih **3.829.500 US dolara**.

"Žuti tri skilling"

Godine 1855. Švedska je izdala svoje prve marke, niz od pet maraka koje su prikazivale švedski grb. Marka vrijednosti 3 skilinga normalno se tiskala u plavozelenoj boji, dok je ona u vrijednosti od 8 skilinga tiskana u žučkasto-narančastoj nijansi. Ne zna se što je krivo krenulo, ali pretpostavlja se da je došlo do zamjene klišeja za tiskanje, pa je veliki broj maraka od **3 skilinga tiskan u krivoj boji**. Godine 1886. mladi je kolekcionar Georg Wilhelm Baeckman na tavanu svoje bake našao nekoliko maraka od 3 skilinga za koje je lokalni preprodavač Heinrich Lichtenstein nudio 7 kruna po ko-

madu. Nakon što su marke nekoliko puta promijenile vlasnika, Sigmund Friedl ih je prodao 1894. Philippu von Ferrariyu, vlasniku tada najveće zbirke na svijetu, koji je platio nevjerojatnih 4.000 guldena. Kako je vrijeme prolazilo, a nije se pojavljivalo još "žutih" maraka te vrijednosti, postalo je jasno da je ta marka ne samo rijetka nego je možda i jedini saču-

Švedski Žuti tri skilling iz 1855. godine.

vani primjerak. Kad je Ferrarijeva zbirka 1920-ih prodana na aukciji, "žutu" marku kupio je švedski baron Eric Leijonhufvud, potom ju je Claes A. Tamm 1926. kupio za 1.500 funti, kako bi kompletirao svoju zbirku švedskih maraka. Godine 1937. ponovno je primjenila vlasnika - rumunjski kralj Karol II. kupio ju je na dražbi za 5.000 funti i 1950-ih prodao Reneu Berlingenu za nepoznatu sumu. Godine 1984. marka se našla na naslovnicama kad je prodana Davidu Feldmanu za skoro milijun švicarskih franaka. **Godine 1990. stajala je više od milijun US dolara.**

"Obrnuta Jenny"

Tu je i poznata američka avionska marka iz 1918. godine "Obrnuta Jenny" (Inverted Jenny) na kojoj je **avion na slici pogreškom okrenut naopačke** zbog čega je postala jedna od najvrjednijih pogrešaka u filateliji. Priča započinje sredinom svibnja 1918. godine, kad je američka pošta uvela avio - poštu između Washingtona, Philadelphije i New Yorka. Tada je izdala i novu marku od 24 centa (obična marka stajala je 3 centa), patriotski obojenu u crveno, bijelo i plavo, koja je prikazivala zrakoplov Curtiss Jenny JN-4, dvomotorac kojim se pošta transportirala. U prodaju je puštena 13. svibnja 1918. godine. Prema priči izvjesnog Williama T. Robeya, 14. svibnja ujutro imao je čudan osjećaj da će se na ovom izdanju naći neka pogreška te se zaputio u poštanski ured u New York Aveniji u Washingtonu. Kada je poštanski službenik pred njega stavio arak s naopako otisnutim markama, iskusni sakupljač Robey odmah je shva-

"Obrnuta Jenny" iz 1918. godine.

tio o čemu je riječ. Kupio je cijeli arak od 100 komada, tražio je još, ali ostali arci bili su normalno otisnuti. Ipak, poštanski službenik je zamijetio da nešto nije u redu pa su poštanski djelatnici već nakon nekoliko sati taj arak htjeli konfiscirati, ali Robey to nije dopustio. Uskoro je arak prodao poznatom trgovcu i ispitivaču maraka Eugenu Kleinu za 15.000 US dolara što je za Robeya bilo pravo bogatstvo. Nakon 87 godina, točnije 2005. na Siegelovim aukcijama (aukcijska kuća Robert A. Siegel Auction Galleries, Inc sa sjedištem i New Yorku) jedan primjerak "Obrnute Jenny" (u savršenom stanju) prodan je za **577.555 US dolara**, a četverac za **2.970.000 US dolara**. Kasnije se doznalo da je kupac američki financijaš Bill Gross kojem je "Obrnuta Jenny" trebala kako bi se mijenjao i došao do poznate marke zvane "Z Grill" koja prikazuje profil Benjamina Franklina.

Pogreške koje to nisu

Filatelisti se tijekom svog filatelističkog staža susreću ili čuju, za različite vrste i tipove pogrešaka na poštanskim markama koje nastaju u proizvodnji maraka. Međutim, postoje i pogreške koje je sama pošta degradirala i pretvorila ih u "obične marke". Evo dva zanimljiva primjera.

Niz maraka Paragvaja iz 1980. godine na temu *Glazba na poštanskim markama* na kojima se između ostalog nalaze i portreti poznatih skladatelja vjerojatno je nezabilježen slučaj po broju pogrešaka u nekom izdanju. Na čak pet od ukupno devet maraka zabilježene su pogreške, i to kakve. No, pođimo redom.

Prvo, izdanje je neobično već po tome što se skladatelje, kao što su Beethoven, Wagner ili Bach, dovodi u vezu s baletnim temama, što je, kažu stručnjaci, vrlo netipično. Zatim, ispod lika njemačkog

Paragvajski niz od 9 maraka na temu *Glazba na poštanskim markama* iz 1980. godine.

skladatelja Richarda Wagnera piše: Adolph Wagner 1835. - 1917. Točan podatak bio bi: Richard Wagner 1813. - 1883. Naime, godine 1835. - 1917. odnose se na njemačkog ekonomista Adolpha Wagnera.

Pogrešni podatci ispod slike
Richarda Wagnera

Ispod lika njemačkog skladatelja Johanna Sebastiana Bacha stoji datum 1714. - 1788. umjesto 1685. - 1750. Godine 1714. - 1788. odnose se na njegova sina i učenika Carla Philippa Emanuela Bacha.

Ispod lika austrijskog skladatelja Johanna Straussa ml., (skladao bečki valcer *Na lijepom plavom Dunavu*) stoji datum 1840. - 1893. umjesto 1825. - 1899. Godine 1840. - 1893. odnose se na ruskog skladatelja Pjotra Iljiča Čajkovskog.

Ime talijanskog skladatelja Verdija također je netočno napisano, jer piše *Gi-*

iseppe umjesto "Giuseppe".

Ime talijanskog skladatelja Rossinija je napisano sa samo jednim "c", piše *Gioachino*, umjesto točno "Giacchino".

Jedan paragvajski filatelist izjavio je kako su mu u njegovoj zbirci ove marke najdraže

Naravno, katkad ni carevi nisu pošteđeni "pogrešaka". Njemačka je 1995. godine izdala prigodnu marku nominalne 100 pfeninga izdanu u povodu 500. obljetnice Sabora u Wormsu. Marka prikazuje katedralu u Wormsu, a umjesto Cara Maximilijana I., koji je sazvaio Sabor na marki je lik njegova prethodnika Cara Friedricha III. Marka je u prometu kao da se ništa nije dogodilo.

Zaključno, oprez kod čišćenja tavana, starih škrinja i kutija, jer, nikad se ne zna !

Umjesto Cara Maximilijana I. na marki je prikazan lik Cara Friedricha III.

Igor Černigoj

ZADARSKI FILATELIST NA FILATELISTIČKIM IZLOŽBAMA U 2007. GODINI

Zahvaljujući sugestijama iz Hrvatskog filatelističkog saveza, po najprije od tadašnjeg tajnika g. Marijana Šegedina, počeli smo naš časopis slati na nacionalne i međunarodne filatelističke izložbe. Na tri međunarodne i jednoj nacionalnoj izložbi, u razredu filatelističke literature, osvojena su četiri odličja, no pođimo redom.

XII. međunarodna filatelistička izložba ALPEADRIA 2007.

Prva u nizu bila je 12. Međunarodna filatelistička izložba Grupacije Alpe - Jadrana, ALPEADRIA 2007. koja je od 1. do 3. lipnja održana u talijanskom turističkom gradiću Caorle (blizu Venecije), u športskoj dvorani Palasport na 450 izložbenih vitrina. Hrvatska se predstavila s ukupno 36 izložaka, i to: 3 izložka u razredu tradicionalne filatelije, 2 izložka u razredu poštanske povijesti, 5 izložaka

u razredu tematske filatelije, 3 u razredu mladeži, 14 u jednovitrinskom razredu, te 9 u razredu filatelističke literature.

Sudačkim timom, u kojem su bili po jedan sudac iz svake zemlje (u ime HFS - a sudjelovao je g. Marijan Šegedin koji je bio zadužen za izložbeni razred maxima-filije i otvoreni razred), predsjedavao je g. Mario Mentaschi iz Italije. Nacionalni povjerenik HFS - a za ovu izložbu bio je g. Borut Kopani iz Rijeke

U konkurenciji izložaka iz Austrije, Italije, Mađarske, Slovenije, Njemačke i Švicarske - hrvatski izložci osvojili su čak 34 medalje (4 zlatne, jedna velika pozlačena, 3 pozlačene, 3 velike srebrne, 11 srebrnih, 7 posrebrnenih i 5 brončanih medalja) i dvije posebne nagrade.

Naš najbolje ocijenjen izložak (85 bodova – zlatna medalja) bio je izložak mladog riječkog filateliste g. Ivana Martinaša. On je izlagao svoj već dobro poznati

Diploma i medalja sa izložbe APLEADRIA 2007.

izložak pod nazivom *Rijeka / Fiume 1918. – 1924.*

Za zadarske filateliste je ova izložba od posebnog značaja jer smo prvi put izložili svoj časopis *Zadarski filatelista*, koji je u izložbenom razredu filatelističke literature osvojio srebrnu medalju (65 bodova). Kao najbolja usporedba može se navesti podatak da je časopis *Hrvatska filatelija* osvojio samo 6 bodova više, što je dobar pokazatelj kvalitete našeg glasila.

Inače, posebnu nagradu za najbolje ocijenjen izložak u razredu tradicionalne filatelije dobio je g. Reihold Steizer iz Njemačke za izložak *Rumunjska 1858. – 1872.* (89 bodova). *Grand Prix AlpeAdria* dodijeljen je ponajboljem talijanskom izlagatelju prof. dr. Severiu Imperatu za izložak *Trst, prepiska starih talijanskih državnica* (88 bodova). Slijedeće godine izložba Grupacije Alpe - Jadran Filatelija održat će se u Dutchlandsbergu u Austriji, gradiću u kojem je 1995. godine održana prva izložba ove grupacije.

Na kraju treba reći da je izložba ALPEADRIA 2007. potvrdila još jedan uspješan nastup hrvatskih filatelista na međunarodnoj sceni na kojoj je, eto, prvi put nastupilo i naše filatelističko društvo.

Međunarodna filatelistička izložba HUNFILA 2007

Mađarski filatelistički savez (MABEO-SZ) organizirao je od 26. do 30. rujna ove godine međunarodnu filatelističku izložbu pod nazivom HUNFILA 2007. Izložba je održana u glavnom gradu Bu-

dimpešti u čast 85. godišnjice MABEO-SZ – a i 140. obljetnice Mađarske pošte, a pod pokroviteljstvom FEPA (Federation of European Philatelic Association) i uz pomoć Mađarske pošte.

Dom mađarske kulture u starom dijelu
Budima u kojoj je održana izložba
HUNFILA 2007.

Izložba je održana u prostoru Doma mađarske kulture u starom dijelu Budima. Hrvatska se predstavila s ukupno 19 izložaka, i to: 1 izložak u razredu tradicionalne filatelije, 1 izložak u razredu poštanske povijesti, 2 izložka u razredu tematske filatelije, 2 u razredu mladeži, 5 u jednovitrinskom razredu, te 8 u razredu filatelističke literature. Nacionalni povjerenik HFS - a za ovu izložbu bio je g. Marijan Šegedin iz Zagreba.

U konkurenciji izložaka, hrvatski izložci osvojili su 19 medalja (2 velike pozlaćene, 2 pozlaćene, 5 velikih srebrnih, 4 srebrne, 3 posrebrene i 2 brončane medalje) i dvije posebne nagrade.

Naš najbolje ocijenjeni izložak (83 boda – velika pozlaćena medalja) bio je izložak g. Zdeslava Vukasa pod nazivom

Predfilatelistička pisma Dalmacije.

Gran Prix HUNFILA 2007. je dobio talijanski filatelista g. Saverio Imperato za izložak *Poštanske marke Napuljskog kraljevstva.*

Naš časopis *Zadarski filatelista* je u izložbenom razredu filatelističke literature osvojio srebrno brončanu medalju (63 boda).

Medalja sa izložbe HUNFILA 2007.

Nacionalna filatelistička izložba CROATICA 1907. – 2007.

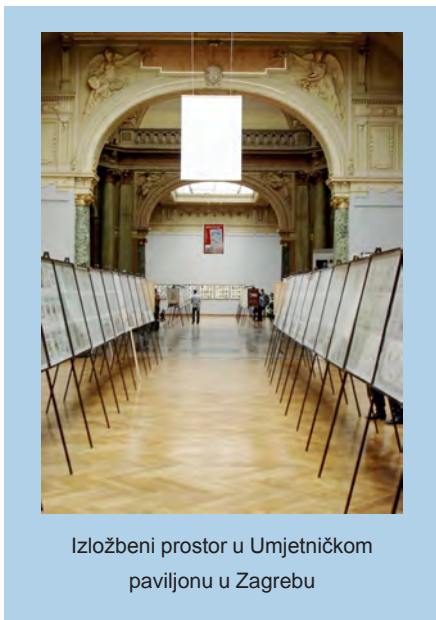
Hrvatski filatelistički savez je od 8. do 12. rujna ove godine organizirao, pod pokroviteljstvom gradonačelnika grada Zagreba g. Milana Bandića, nacionalnu filatelističku izložbu s međunarodnim sudjelovanjem CROATICA 1907. – 2007. Izložba je organizirana povodom 100. godišnjice održavanje prve hrvatske filatelističke izložbe (1. do 12. rujna 1907.). Održana je u prostoru Umjetničkog paviljona u Zagrebu, na istom onom mjestu gdje je održana i pred 100 godina.

Na izložbi je sudjelovalo 115 izlagača iz deset zemalja, a izložci su izloženi

u 244 vitrine. Ocjenjivački sud izložbe je bio u sljedećem sastavu: gg. Dario Stela – predsjednik, Marijan Šegedin – tajnik, Matej Glavić – član i Dražen Tomerlin – član.

Ukupno je dodjeljena 81 medalja (22 zlatne, 5 velikih pozlaćenih, 6 pozlaćenih, 7 velikih srebrnih, 21 srebrna, 3 posrebrene i 17 brončanih medalja).

Najbolje ocijenjeni izložak (96 bodova – zlatna medalja) bio je izložak *Nezavisna Država Hrvatska 1941. – 1945. g.* Nikole Marakovića. Ovaj izložak osvojio je i *Grand Prix* izložbe.

Izložbeni prostor u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu

Naš časopis *Zadarski filatelista* je u izložbenom razredu filatelističke literature osvojio srebrnu medalju (65 bodova).

Diploma i medalja sa izložbe CROATICA 1907.-2007.

Međutim, želim ukazati na svojevrstan paradoks sa ove izložbe. Naime, na tri inozemne filatelističke izložbe naš časopis je jednom bio ocijenjen sa 63 boda i dva puta sa 65 bodova. Na nacionalnoj izložbi je ocijenjen sa 65 bodova, čime se vidi kontinuitet i slično razmišljanje naših sudaca s inozemnima. Međutim upada u oko činjenica da je sa tih 65 bodova naš časopis bio predzadnji izložak u klasi filatelističke literature. Neki hrvatski izložci u klasi filatelističke literature, koji su na spomenutim inozemnim filatelističkim izložbama, bili ocijenjeni i sa 5 bodova manje od našeg časopisa na nacionalnoj su izložbi sada imali gotovo 5 bodova više. Bit ću toliko kulturna pa neću ništa prejudicirati, ali mislim da je, uz *Hrvatsku filateliju*, *Zadarski filatelista* najbolji hrvatski filatelistički časopis, a ujedno i najbolji društveni filatelistički časopis.

XIV. međunarodna filatelistička izložba BALKANFILA 2007.

Turski filatelistički savez je od 28. listopada do 3. studenoga ove godine organizirao XIV. međunarodnu filatelističku izložbu BALKANFILA 2007. Spomenuta izložba je održana pod pokroviteljstvom Ministarstva prometa i FEPA te uz pomoć Turske pošte u Istanbulu u kongresnom centru TÜYAP. Iako Republika Hrvatska nije članica regionalne balkanske filatelističke asocijacije BALKANFILA, naš filatelistički savez je dobio pozivnicu za sudjelovanje.

U konkurenciji izložaka, hrvatski izložci osvojili su 23 medalje (1 veliko zlato, 3 velike pozlaćene, 4 pozlaćene, 5 velikih srebrnih, 1 srebrne, 2 posrebrene i 7 brončanih medalje) i dvije posebne nagrade.

Naš najbolje ocijenjeni izložak (96 bodova – velika zlatna medalja) bio je

Diploma i medalja sa izložbe BALKANFILA 2007.

izložak g. Nikole Marakovića pod nazivom *Bosna i Hercegovina*.

Gran Prix BALKANFILA 2007. je dobio g. Emmanuel Mavrides (Grčka) za izložak *1896. godina – Prve olimpijske igre*.

Naš časopis *Zadarski filatelist* je u izložbenom razredu filatelističke literature osvojio posebrenu medalju (65 bodova).

Na kraju treba istaći kako smo svaku vijest s ovih izložbi očekivali s velikim

nestrpljenjem. Svaka osvojena medalja jako nas je razveselila i svaka od njih za nas ima zlatan sjaj, jer je riječ o mladom časopisu u čiji smo projekt ušli s puno nade i entuzijazma (a to želimo i dalje nastaviti). *Zadarski filatelist* moramo redovito slati na sve nam dostupne inozemne i nacionalne izložbe.

Jurica Vučetić dipl.iur.

NOVOTEHNA

d.d. ZA GRAĐEVINARSTVO RIJEKA

www.novotehna.hr

POŠTANSKA MARKA U SLUŽBI IREDENTE

Jedna poštanska marka nedavno je bila predmetom diplomatskog spora između dvije susjedne zemlje, Hrvatske i Italije. Sve je započelo najavom Talijanskih pošta (Poste Italiane) o izda-

u pogledu najprikladnijeg trenutka za filatelističko izdanje, precizirale su Talijanske pošte.

Odgoda je pokrenula polemike na talijanskoj političkoj sceni, razočarala je i izazvala prosvjede ponajprije talijanskih optanata iz Istre, a Unija Istrana i Nacionalna udruga Venecije, Julijske krajine i Dalmacije (ANVG D) odluku su ocijenile neprihvatljivom. Massimiliano Laccotola, predsjednik Unije u znak prosvjeda uklonio je talijansku zastavu iz sjedišta svoje udruge. Talijanski tisak je isticao kako je izdavanje ove marke samo odgođeno. Po ANVG D - u odluka je izgleda potaknuta prosvjedom Hrvatske upućenom talijanskoj vladi zbog izdanja koje bi, po njenu mišljenju poprimilo ukus iredentizma i teritorijalnih pretenzija.

Tek nekoliko milimetara papira već je ponovno probudilo one najnazadnije Hrvate uoči njihovih izbora. Popuštajući pritiscima Hrvatske vlade, Italija je zaničevala stoljeće povijesti i odrekla se svog suvereniteta ne samo u sudskim sporovima nego i u izdavanju poštanskih marka, rekao je predsjednik ANVG D - a Lucio Toth.

Iako ova marka (nominalne vrijednosti 65 centi) nije puštena u promet, pojavila se na eBay-u i postiže izuzetno visoku cijenu. Na talijanskim forumima se upozoravaju filatelisti da će marka ipak biti izdana, doduše, nešto kasnije nego je bilo predviđeno, a novi datum je 10. prosinca 2007. godine. Osim toga pojavio se

vanju poštanske marke posvećene gradu Fiume (Rijeci) kao "istočnoj zemlji koja je bila talijanska", o čemu zorno govori i sam naslov ovog izdanja. Na spornoj marki je slika koja prikazuje bivšu Guvernerovu palaču u Rijeci, a iznad slike je natpis "FIUME – TERRA ORIENTALE GIA' ITALIANA". Marka je trebala biti izdana 30. listopada 2007. godine, no njezino puštanje u promet je odgođeno do daljnjega. Odluka o odgodi donesena je na zahtjev Ministarstva komunikacija, nakon što je Ministarstvo vanjskih poslova ukazalo na potrebu *dodatne procjene*

Omotnica s markom od 65 centi i žigom

i veliki broj raznovrsnih koverti i pisma s ovom markom (datirana 30. listopada i kasnije). Ta pisma su, poštanski gledano, nelegalna i predstavljaju falsifikate na štetu filatelista. Međutim, kako je na marki sporan tekst postoji stanovita bojazan da bi Poste Italiane mogle izdati istu marku, ali s izmijenjenim tekstom, čime bi ova marka zadržala visoku cijenu.

Na talijanskom jeziku *terre iredente* označava krajeve pod tuđom vlašću. Po-

ket za priključenje takvih krajeva naziva se iredentizam. On se u Rijeci pojavio u razdoblju do Prvog svjetskog rata, a rezultirao je aneksijom grada Rijeke 1924. godine. Taj pokret nam je zanimljiv zbog aktualnosti nekih njegovih postavki u određenim krugovima u Italiji. Valjda nismo zaboravili autonomaštvo u Dalmaciji u prošlom stoljeću. Stvorili su ga i kumovali su mu talijanski iredentisti i domaći "tolomaši". Iredenta nije još sasvim zamrla. Talijanskim iredentistima za njihovu tezu dobro dođe svaka izlika, pa stoga ovu provokaciju preko poštanske marke treba gledati u tom kontekstu.

Obzirom da će u vrijeme možebitnog puštanja u promet ove marke naš časopis biti u tisku, informaciju o raspletu ove talijanske "filatelističke priče" o hrvatskom gradu Rijeci ostavljam za idući broj *Zadarskog filatelista*.

Igor Černigoj

Advertisement for Jelica Grafika & Tisak. The background is a blue-tinted image of a sunflower. At the top, a dark blue banner contains the text 'GRAFIKA & TISAK' in white capital letters. Below this, the word 'Jelica' is written in a large, elegant, cursive script. At the bottom, contact information is provided in white text: 'Sestrunjka 3, 23000 Zadar Tel. 023 212 850 Mob. 098 466 520 Fax 023 224 578 www.jelica.hr. e-mail: jelica@post.t-com.hr'.

U POSIJETI FILATELISTIMA ŠIBENIKA

Na poziv šibenskih filatelista naša mala ekipa u sastavu: Igor Černigoj, Josip Barić i Milenko Radović posjetila je 8. lipnja Šibenik. Ispred zgrade Gradske knjižnice dočekali su nas domaćini, gg. Šime Berović i Ante Kalogjera te Matej Glavić, predsjednik HFND *Novska '94* i Dario Stella, predsjednik HFD *Zrinski* iz Čakovca. Nakon fotografiranja za uspomenu uputili smo se u multimedijski centar Gradske knjižnice "Juraj Šižgorić" te razgledali *VII. nacionalnu filatelističku izložbu mladeži HFS-a, Šibenik 2007.*, koju već petu godinu uzastopno organizira DFN Šibenik. Na izložbi je nastupilo dvadeset troje mladih izlagača s isto toliko jednovitriških izložaka. Pri razgledanju izložbe na usluzi nam je bio predsjednik ocjenjivačkog suda g. Dario Stella koji nam je vrlo

strpljivo tumačio sve dobre i loše strane svakog pojedinog izložaka. Nakon razgledavanja izložbe zaputili smo se u prostorijske domačina koje se nalaze u staroj jezgri Šibenika, gdje su nas dočekali ostali članovi društva na čelu s predsjednikom g. Mariom Lušićem i tajnikom g. Petrom Čičin-Šainom. Na domjenku se razgovaralo o mnogo čemu, a ponajviše o filateliji. Ljubazni domaćini ponudili su nam bolju suradnju između filatelista dva susjedna grada, te svekoliku pomoć, posebice u organizaciji i sudjelovanju na filatelističkim izložbama. Ovom prigodom šibenskim filatelistima zahvaljujemo na toplom dočeku i ugodnom druženju uz obvezu da ćemo ih na isti način ugostiti u Zadru.

Josip Barić

Fotografija za uspomenu

IZ POVIJESTI FILATELISTIČKOG DRUŠTVA ZADAR (V.)

1961.

Članstvo : 20 seniora i 1 junior

XIV. redovita godišnja skupština održana je 26. ožujka 1961. u Domu kulture u 10 sati.

Predsjednik g. Momčilo Medicijan započeo je Skupštinu, a nakon prihvaćanja dnevnog reda, tajnik g. Zdenko Škarpa iznosi svoje izvješće. Sastanci su redovito održavani nedjeljom u 10 sati, i dalje u portirnici, raspodjeljuju se marke FNRJ članovima (koje FSH redovito dostavlja kao i izborne sveščice). Nabavljen je od FSH filatelistički pribor (sveščići, klaseri, falce i pincete). Prilikom održavanja «Internacionalnog festivala studenstkih kazališta» u Zadru, društvo je izdalo prigodnu omotnicu (br. 3) i žig. Autor omotnice i žiga nije poznat.

Ukidanje izdavanja «ključne marke», što je inače prihvaćeno s oduševljenjem, smanjilo je interes članstva za dolaženje na sastanke društva, ali i interes za upis u društvo. Međutim, društva će od sada dobivati rabat od 7 % na kupljene marke u pošti (do tada je pripadao filatelističkim savezima).

Blagajnik g. Rudolf Koštre podnio je svoje izvješće, a Nadzorni odbor ga je nakon pregleda usvojio.

Nakon rasprave o izvješćima, biran je novi Upravni odbor :

za predsjednika g. Slavko Ramljak,
za potpredsjednika Petar Lukšić,

za tajnika g. Zdenko Škarpa,
za blagajnika g. Rudolf Koštre.

Za odbornike su izabrani gg. Momčilo Medicijan i Damir Kožul.

Nadzorni odbor : gg. Vladmir Galzinja, Anđelko Rančić i Ante Ciketić.

Sud časti : gg. Krešimir Rumora, Dragan Ivanišević i Oskar Crnošija.

Glavar zamjene : g. Josip Himmelreich
Zaključci:

1. realizirati financijsku pomoć
 2. ravnateljima škola objasniti značaj filatelije
 3. ne planiraju se za 1961. godinu izložbe zbog financijske situacije u društvu
 4. za priznanje FSH predloženi su sljedeći članovi: gg. Vladimir Galzinja, Momčilo Medicijan, Josip Himmelreich, Petra Lukšić, Rudolf Koštre i Zdenko Škarpa.
 5. za delegata na godišnjoj skuopštini FSH izabran je g. Rudolf Koštre
- Skupština je završila s radom u 12.30 sati.

1961.

I. izvanredna skupština održana je 3. prosinca 1961. u Domu kulture u 10 sati uz prisustvo 16 članova.

Predsjednik g. Slavko Ramljak započeo je Skupštinu i predložio, kao jedinu točku, «Nacrt pravila Društva» koja je protumačio i naglasio da ih treba uskladiti sa zakonom. Nacrt pravila Društva je

prihvaćen.

Pod razno, tajnik g. Zdenko Škarpa pročitao je anketu FSH – e o razmjeni maraka, pa je predložio FSH da razmjenu treba proširiti i na kompletne nizove maraka.

Predloženo povišenje članarina ostavlja se na rješavanje redovitoj skupštini.

Potpredsjednik g. Petar Lukšić predlaže da s obzirom na to da nam nije dodijeljena stara prostorija Udruženja umirovljenika, da nam Udruženje dopusti nedjeljne sastanke u jednoj od njihovih prostorija, jer je portirnica Doma kulture premalen i premračan prostor. Prijedlog je prihvaćen.

1962.

Članstvo : 21 seniora i 1 junior

XV. redovita godišnja skupština održana je 18. veljače 1962. u maloj dvorani Udruženja umirovljenika s početkom u 10 sati.

Predsjednik Slavko Ramljak započinje sjednicu, nakon što je utvrđen kvorum i prihvaćen dnevni red.

Tajnički izvještaj podnosi Z. Škarpa. Sastanci su održavani redovito nedjeljom u 10 sati, osim ljetnog prekida u srpnju i kolovozu. Ispostovana je prostorija u Udruženju umirovljenika, ovdje nas jedva podnose iako im ni u čemu ne smetamo (a da bi se u tom prostoru okupljala omladina nema ni govora). To je još jedna otežavajuća okolnost za rad s omladinom. Za našu prigodnu omotnicu (br.3) izvan našeg društva nema interesa unatoč našem zahtjevu FSH – e da na neki

način upozna ostala društva, a što bi trebalo općenito prihvatiti kako bi zainteresirani znali gdje je što izdano. S obzirom na to da je FSH ukinuo službu kolanja izbornih svešćića po društvima, morat će se organizirati povezivanje izravno s pojedincima koji imaju takve svešćice na raspolaganju.

Tajnik je spomenuo i problem arhive i knjižnice društva, vjerujući da bi trebalo sve sakupiti na jednom mjestu kad već nemamo svoje prostorije ni odgovarajući namještaj u koji bi se smjestila arhiva.

Nakon izvješća blagajnika g. Rudolfa Koštre, predsjednik predlaže povišene godišnje članarine s dosadašnjih 70 dinara na 100 dinara, što je Skupština prihvatila.

Nakon davanja razrješnice starom, izabran je novi Upravni odbor :

za predsjednika g. Slavko Ramljak,
za potpredsjednika Dražen Storff,
za tajnika g. Rudolf Koštre,
za blagajnika g. Krešimir Rumora.
Za odbornike su izabrani gg. Zdenko Škarpa, Dušan Sorak i gđa Marica Ramljak.

Nadzorni odbor : gg. Josip Ježek, Ante Ciketić i gđa Anđelka Himmelreich
Sud časti : gg. Vladimir Galzinja, Momčilo Medicijan i Oskar Crnošija.

Glavar zamjene : g. Josip Himmelreich.
Zaključci:

1. tražiti prikladnije prostorije
2. privući omladinu
3. nabava filatelističkog pribora
4. jačati veze sa FSH.

Organiziran je posjet g. Vladimiru Galzi-

nji koji leži u bolnici.

1963.

Članstvo : 19 seniora i 1 junior

XVI. redovita godišnja skupština održana je 10. ožujka 1963. u maloj dvorani Udruženja umirovljenika s početkom u 10 sati.

U odsutnosti predsjednika g. Slavka Ramljaka Skupštinu započinje potpredsjednik g. Petar Lukšić, te je predložio članstvu da minutom šutnje oda počast preminulom g. Vladimiru Galzinji, našem dugogodišnjem predsjedniku i tajniku društva. To je i učinjeno.

Tajnik g. Rudolf Koštre podnosi izvješće o radu tijekom 1962. godine, te naglašava rad s omladinom, po školama, jer odgovarajućeg prostora nema. Rezultati su slabi, jer omladina odbija pristupiti u društvo i samo povremeno se bavi filatelijom. Naglašava da se sastanci redovito održavaju nedjeljom, još uvijek u Udruženju umirovljenika, jer nije nađena odgovarajuća prostorija.

Blagajnik g. Krešimir Rumora prika-

zuje skromno financijsko stanje društva i poziva članove na redovito plaćanje članarine. Sve obveze su podmirene.

Nakon razmatranja manje više uvijek istih problema, postorija, rad s mladeži i financijskih mogućnosti, zaključeno je:

1. da se u 1963. godini neće moći prirediti izložba
2. članarina (godišnja) ostaje 100 dinara
3. da omladina može prisustvovati sastancima iako nije učlanjena
4. da se uspostavi što bolja suradnja s ostalim filatelističkim društvima radi nabave sveščića.

Daje se razrješnica starom i izabran je novi Upravi odbor:

za predsjednika g. Josip Himmelreich,
za potpredsjednika Momčilo Medicijan,
za tajnika g. Rudolf Koštre,
za blagajnika g. Krešimir Rumora.

Za odbornike su izabrani gg. Petar Lukšić, Damir Kožul i gđa Blaženka Himmelreich

Zdenko Škarpa

PRIGODNI POŠTANSKI ŽIGOVI I PRIGODNE OMOTNICE HFD ZADAR U 2007. GODINI

Prigodni poštanski žig za omotnicu br. 63 izdanu povodom obilježavanja 15. obljetnice 7. domobranske pukovnije.
Autor žiga i omotnice: Bruno Fuzul

Prigodni poštanski žig za omotnicu br. 64 izdanu povodom 13. godišnjeg skupa europskih arheologa u Zadru.
Autor žiga i omotnice: Igor Černigoj.

Prigodni poštanski žig za omotnicu br. 65 izdanu povodom 150 godina od rođenja Ive Vojnovića.
Autor žiga i omotnice: Josip Barić.

Prigodni poštanski žig za omotnicu br. 66 izdanu povodom Dana kravate u Hrvatskoj i svijetu.
Autor žiga i omotnice: Igor Černigoj.

Prigodni poštanski žig za omotnicu br. 67 izdanu povodom 5. tradicionalne filatelističke izložbe Božić na poštanskim markama.
Autor žiga i omotnice: Josip Barić.

Prigodna omotnica br 63.
27.7.2007.
23000 Zadar

Prigodna omotnica br 64.
18.9.2007.
23000 Zadar

Prigodna omotnica br 65.
9.10.2007.
23000 Zadar

Prigodna omotnica br 66.
18.10.2007.
23000 Zadar

Prigodna omotnica br 67.
24.12.2007.
23104 Zadar

Križanićeva 6b
51000 Rijeka
Hrvatska
Tel: +385 051 372 026
Fax: +385 051 377 360

**Vaš
pouzdani
partner**

IZ SVIJETA ORGANIZIRANE FILATELIJE I DRUGE ZANIMLJIVOSTI

- Uprava Hrvatske pošte donijela je Program izdavanja poštanskih maraka u 2008. godini. Tako je za slijedeću godinu planirano **18 izdanja s ukupno 28 maraka, posebnom cjelinom Pozdrav iz Hrvatske u obliku karneta od 10 maraka i jednim blokom.**

- U nazočnosti 34 delegata europskih filatelističkih saveza u Bruxellesu je 17. 11. 2006. godine održan kongres FEPA. Između ostalog, raspravljalo se o potrebi donošenja Pravila za jednovitrinske izložke. **Predloženo je da se jednovitrinski izložci uklope u svaki postojeći izložbeni razred kao podrazred**, što su delegati ocijenili kao odlično rješenje.

- Prema podacima kineskog Državnog poštanskog ureda (DPU), a koje je objavio visokotiražni kineski dnevnik *Daily China*, u Kini je trenutačno **više od 20 milijuna registriranih filatelista**. Godišnje se u Kini izdaje prosječno 20 izdanja s oko 100 prigodnih i specijalnih maraka. Od 1949. godine, kada je Kina izdala svoju prvu poštansku marku, izdala je zajednička izdanja s USA, Francuskom, Kanadom, Švedskom, Švicarskom, Singapurom, Tajlandim, Australijom, Njemačkom, Rusijom, Hrvatskom te još nekim državama.

- **"Bijeli lopoč" najljepša je poštanska marka Republike Hrvatske u 2006. godini.** Prvo mjesto s 22,32% glasova osvojila je marka *Bijeli lopoč* iz niza

Hrvatska flora-močvarno bilje, rad renomiranog zagrebačkog dizajnera Vladimira Buzolića -Stegua. Drugo mjesto sa 17,46% glasova osvojilo je izdanje *Europa - integracija u očima mladih*, rad mlade autorice Ive Risek, dok je treće mjesto sa 16,44% glasova pripalo izdanju (karnet) *Pozdrav iz Hrvatske* čiji su autori dizajnerski par Orset Franković i Iva Vučić. Uzgred, od oko 350 poznatih vrsta lopoča u nas ih obitava oko 20 vrsta.

- Poštanska služba SAD-a, koja redovito prati prodaju (iskorištenost) svojih poštanskih maraka, objavila je da Elvis Presley nije samo kralj rock and rolla, nego i neiskorištenih poštanskih maraka. **Naime, oko 124 milijuna maraka na kojima je lik Elvise Presleya, nikada nije iskorišteno za plaćanje poštarine.** Istraga je utvrdila da su marke završile ne kod sabirača maraka, već kod onih koji je čuvaju kao suvenir. Riječ je o komemorativnoj poštanskoj marki, vrijednosti 29 centi, koja je puštena u pro-

met 8. siječnja 1993. godine na Elvisov 58. rođendan, a donijela je pošti prihod od 36 milijuna dolara. S obzirom na golemu nakladu ova marka nema nikakvu filatelističku vrijednost. Mladi Elvis Aron Presley snimio je 5. srpnja 1954. singl ploču u počast svojoj majci, što je bio početak njegova vrtoglavog uspona prema svjetskoj slavi. Nezaboravni kralj rocka u svojoj je blistavoj karijeri prodao više od 100 milijuna ploča, a nastupao je i u nekoliko vrlo popularnih glazbenih filmova. Malo se zna da je Elvis Presley bio blizanac (brat Jesse bio je mrtvorodjenče).

- Povodom početka stolnoteniskog prvenstva koje se održavalo u Zagrebu od 21. do 27. svibnja Hrvatska pošta izdala je prigodnu marku koje je autor Danijel Popović, dizajner iz Zagre-

ba. Marka je tiskana u višebojnom offsetnom tisku - blindrucku, a arak sadrži devet maraka u dva reda i privjesak. Motiv je stol za stolni tenis. **Jedini kuriozitet, ovog ne baš sretnog likovnog rješenja je stolnoteniska loptica otisnuta slijepim tiskom.**

- Dvjestu prigodnim poštanskim markama Hrvatska pošta i poštanska uprava NR Kine obilježile su 15. obljetnice uspostave diplomatskih odnosa između Republike Hrvatske i Narodne Republike Kine. Dizajn maraka potpisuje hrvatski dizajner Danijel Popović, a

marke su tiskane u kineskoj tiskari Henan u gradu Zhengzhou. Središnje motivi maraka prikazuju kamenu ploču i na njoj **glagoljicom ispisanu riječ "Kina", odnosno papirus i na njemu kineskim pismom ispisanu riječ "Hrvatska"**. Bu-

dući da su tiskane u Kini ove marke se donekle razlikuju od naših izdanja. **Tako je zupčanje češljasto 12 ¼ (kod nas 14), a marke su bez rupica u obliku polegnutog romboida.**

- Bugarin Andrey Andreev izradio je od 6. 5. 2004. do 19. 7. 2005. **mozaik od 102153 poštanske marke i time ušao u Guinnessovu knjigu rekorda** (Guinness World Records). Mozaik je zauzimao 50, 80 m² i prikazivao je povijesne prizore i ambleme Bugarske. To je najveći mozaik od poštanskih maraka na svijetu.

- **Hrvatska marka Dan bijelog štapa, autora Hrvoje Šercara osvojila je posebnu nagradu za kulturu - plaketu Olimpijske akademije Vicenze.** Nagrada je dodijeljena 15. srpnja na svečanoj podijeli nagrada za umjetnost u filateliji, koja se već 37 godina održava u talijanskom gradu Asiagu. Dizajn marke, kako se navodi, odlikuje se čistoćom i jednostavnošću – na bijeloj podlozi je stilizirani lik slabovidne osobe s bijelim štapom i natpis *Dan bijelog štapa* na Brailleovu pismu, tiskan slijepim tiskom. Inače, najljepšom markom na svijetu proglašena je marka iz Velike Britanije, finska je marka osvojila nagradu za turizam, dok je za

najbolje izdanje u području zaštite okoliša izabrana marka iz Portugala.

- U 2006. godini u Republici Hrvatskoj izdano je ukupno 160 prigodnih poštanskih žigova u čak 56 pošta u 47 gradova i mjesta. Na zahtjev hrvatskih filatelističkih društava odobreno je prigodnih žigova: HDOFM; 20, HFS; 12, RiFD Rijeka, FD Split, DFN Šibenik i Varaždinski klub kolekcionara po 9, HFD Zadar, FD "Arena" Pula i FD "Zaboky" po 7, dok je Hrvatska pošta imala 19 žigova prvog dana. Najveći broj tematskih žigova posvećen je športu, a od pojedinačnih događaja najveći broj, njih 7 bilo je posvećeno obljetnici Nikole Tesle. **Inače, Hrvatska je pošta dopustila izradu žigova slobodnih formi, tj. žigovi ne moraju nužno biti okruglog oblika.**

- Uredništvo poznatog MICHEL kataloga dobilo je od jednog svog suradnika iz Manile paket kakva se zaista rijetko dobiva. Težio je 1335 grama, a s prednje i stražnje strane bio je **obljepljen s nevjerojatnih 185 poštanskih maraka** ukupne nominalne vrijednosti od 1198 pesosa. Pedanti Nijemci odmah su izračunali da je u toj težinskoj klasi paket

morao biti frankiran u iznosu od 1200 pesosa, te su se čudili kako u pošti to nitko nije primijetio i naplatio manjak od 2 pesosa. Ti Nijemci !

- Kod izrade ovogodišnje marke izdane u povodu *Dana marke - 9. rujna* (posvećene stotoj obljetnici prve hrvatske filatelističke izložbe održane u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu 1907. godine), tiskara *Zrinski* primijenila je tri tiskarske tehnike – višebojni ofsetni tisak, slijepi tisak (blindruck) i lakiranje. U slijepom tisku otisnut je okvir povećala, pinceta i naziv izdanja - *Dan marke*, dok je leća povećala lakirana, što stvara dojam da se gleda kroz staklo.

- Prve tri prigodne poštanske marke iz novog niza *Svjetionici* svečano su promovirane 14. rujna, na dan izdanja,

a prikazuju Savudriju, Porer i Sveti Ivan na pučini, svjetionike istarskog poluotoka. Autori dizajnerskog rješenja ovih lijepih maraka su Želimir Baras, Orsat Franković i Ivana Vučić, a korištene su

fotografije koje je snimio Andrija Carli. Zanimljivo je da obrubi araka nisu bijele boje već su na njima otisnuti motivi mora i svjetionika. Druga zanimljivost je način na koji su marke promovirane – na gornjoj palubi broda "Arena" usidrenog na pučini u neposrednoj blizini otočića na kojem se nalazi svjetionik Sveti Ivan.

Igor Černigoj

MARKE OSJETLJIVE NA VODU

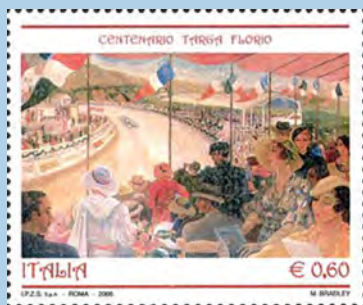
Vjerujem da nema sakupljača maraka koji se nije susreo s problemom pokušavajući odlijepiti poštansku marku s poštanske pošiljke (pisma, razglednice, paketa i sl.). U tom postupku ponekad marku nije moguće odlijepiti ili se boja skida (briše) s marke. U Michel časopisu *Rundschau* povremeno se objavljuju članci o iskustvima nekih sakupljača maraka, te o djelovanju vode na marke. Tako se u časopisima (br.9 i 10/ 2007) navode dva slučaja u vezi s pranjem i odlijepljivanjem maraka.

Prvi slučaj se odnosi na talijansko izdanje "100 godina auto trke Fargo Florio" iz 2006 godine (Mich. kat.br.3117).

Autor navodi kako je prilikom odlijeplivanja (namakanja u mlakoj vodi) skoro sva boja skinuta s marke, pa pretpostavlja, kako površina papira nije bila obrađena protiv utjecaja vode.

Drugi slučaj odnosi se na USA izdanje božićne marke iz 2006. godine (Mich. kat.br.4192). Kod pranja u mlakoj vodi boja se također skida s papira. Stoga se sakupljačima talijanskih, posebice američkih samoljepivih poštanskih maraka, sugerira oprez. Zapravo, preporučuje da se marke ostave na papiru (pismu) ili izrežu s poštanskim žigom i dijelom omotnice.

Milenko Radović

Marka 100 godina auto trke Fargo Florio prije i nakon namakanja u mlakoj vodi

Feste li znali?

Marke se tiskaju na više načina. Jedan od njih je knjigotisak. Klišee je izbočen i primljenu boju pritiskom prenosi na papir. Kod ovog načina tiska (naročito kod neupotrebljenih maraka) vide se konture pojedinih jačih linija slike marke i njenih natpisa

AMFITEATAR NA PODRUČJU REPUBLIKE HRVATSKE NA POŠTANSKIM MARKAMA

Amfiteatar (grč. *amphitheatron* = dvostruko kazalište, lat. *amphitheatrum*) je svojevrsna rimska građevina ovčih dimenzija, najčešće eliptičnog oblika. Takve građevine su služile prvenstveno radi priređivanja gladijatorskih igara, ali i zbog borbi s divljim zvijerima, pomorskih bitaka (naumahije) i ostalih spektakularnih sadržaja. Prve građevine ovog tipa bile su građene od drva, ali su svo-

jom daljnjom evolucijom ubrzo prevladale kamene građevine. Prvi kameni amfiteatar sagrađen je oko 80 / 70. g. pr.Kr. u Pompejima, dok se najpoznatiji amfiteatar svih vremena nalazi u vječnom gradu Rimu (Kolosej). Amfiteatri su bili građeni po čitavom teritoriju Rimskog Carstva, ali najveća koncentracija se pak nalazi na Apeninskom poluotoku (Italija), Galiji i Sjevernoj Africi.

U Republici Hrvatskoj čuvene su dvije arene: na području rimskih kolonija Salone (Solin) i Pole (Pula). U 2003. godini je na području rimskog vojnog logora u Burnumu (danas selo Ivoševci kraj Kistanja) otkriven i amfiteatar vojnog tipa (u čijim je istraživanjima aktivno sudjelovao i sam pisac ovih redaka), što bi bio ujedno zasad treći otkriveni amfiteatar na području naše domovine. Daljnje atribucije i indicije za postojanje ovakvog tipa građevine na našim prostorima nalazimo još na području sljedećih rimskih gradova: Mursa (Osijek), Siscia (Sisak), Andautonia (Ščitarjevo kraj Zagreba), Iader (Zadar), Corinium (Karin), Aequum (Čitluk), Tiluium (Gardun kraj Trilja) i Epidaurum (Cavtat).

Amfiteatar u Puli na poštanskim markama

Prva marka koja je bila u uporabi na području današnjeg teritorija Republike Hrvatske, a koja je prikazivala amfiteatar

Izdanja za Zonu B (pod jugoslavenskom vojnom upravom) iz 1945 i 1946.

u Puli, tiskana je 1945. godine. Marka je bila u uporabi samo na području tadašnje zone Istra i Slovensko primorje (Zona B). Činila je seriju od 10 vrijednosti koje su tiskane u ljubljanskoj tikari *Ljudska pravica* u tehnici raster – duboki tisak, a prema nacrtu M. Oražema. Marka je zupčana linijski $10\frac{1}{2} : 11\frac{1}{2}$ te je svijetloplave boje. Serija je puštana u promet od 15. kolovoza do 24. prosinca 1945. Nominalna vrijednost marke je iznosila 4 lire. Tiskana je u nakladi od 303.800 komada.

Nakon utroška spomenutog niza, u zagrebačkoj je tiskari *Tipografija* izvršeno ponovno tiskanje, ali u promijenjenim bojama i zupčanju (sada zupčane 12), sada u crvenoj boji (u nakladi od 2,000.000 primjeraka). Serija je puštena u promet 11. veljače 1946.

Dana 30. studenoga 1946. u promet su puštene četiri marke spomeutog niza, ali u promijenjenim bojama i vrijednostima (marke su tiskane u Državnoj markirnici u Beogradu i zupčane su linijski $11\frac{1}{2}$). Marka s prikazom pulskog amfiteatra je sada tiskana u sivkastozielenoj boji i nominalna joj je vrijednost bila 6 lira, a njena naklada je bila 1,000.000 primjeraka. Kao posebnost ove marke može se navesti to da je na njoj retuširanjem “popravljen” kruna pulske arene, što nije bio slučaj s markama iz prethodna dva tiskanja.

Za vrijeme bivše Jugoslavije tiskana je poštanska marka u sklopu serije turističkih znamenitosti iz godine 1963. s veoma stiliziranim prikazom grada Pule i njezinom znamenitom arenom. I tada je

bila prepoznata važnost tog kulturnog-povijesnog fenomena, da se njezina znamenitost i ljepota objelodani i šire diljem

Prigodno izdanje SFRJ iz 1963. s motivom na kojem je prikazana arena u Puli

svijeta, pa i preko poštanskih maraka.

Marka je tiskana prema nacrtu Đ. Gorbunova u offset tisku u štampariji ZIN u Beogradu. Prodajni arak sadržava 50 maraka (5 X 10), zupčanje češljasto

Zračna pošta Zagreb - Pula, izdanje 1991.

Na desnoj strani marke prikazana je arena u Puli

12. Nominalna vrijednost marke je bila 15 dinara, a frankaturna vrijednost do 30. lipnja 1964.

Amfiteatar grada Pule prikazan je i na jednoj od prvih maraka Republike Hrvatske. Radi se o redovitom izdanju za zračnu poštu *Zagreb – Pula* iz 1991. godine. Ne čudi činjenica što je upravo dotična građevina objelodanjena među prvim markama naše novostvorene države, budući da se možemo podičiti sa šestim najvećim amfiteatom na svijetu! Osim toga je na spomenutom prikazu zabilježena i Zagrebačka katedrala, te povrh svega i zrakoplov kao vječni simbol zračne pošte u smislu “naše struke”.

Marka je tiskana u offsetnom tisku u tiskari Zrinski u Čakovcu, a puštena je u promet 2. studenoga 1991. Njezina nominalna vrijednost je bila 3 jugoslavenska dinara. Zupčanje linijsko $10\frac{3}{4} : 10\frac{1}{2}$. Frankaturna vrijednost je bila do 15. siječnja 1993., a ukupna naklada (tiskanje je izvršeno dva puta) iznosi 7,022.500 komada.

Amfiteatar u Solinu na poštanskim markama

Hrvatska pošta je 1. prosinca 2001. godine izdala prigodni niz od 3 marke *Hrvatska moderno slikarstvo*. Na marki od 2,50 kn prikazana je reprodukcija slike našeg poznatog likovnog umjetnika

Hrvatsko moderno slikarstvo VII.
Izdanje 2001.

Vjekoslav Parać, *Ruševine amfiteatra*

Vjekoslava Paraća. Slika prikazuje ruševine amfiteatra, a nastala je 1953. godine. Marka je izdana u arku od 12 maraka, tiskana u višebojnom offsetnom tisku u tiskari Zrinski u Čakovcu u nakladi od 350.000 komada i nominalne vrijednosti 2,50 kune.

Marin Buovac

Feste li znali?

Najstarija najava sakupljanja poštanskih maraka baš i ne zvuči filatelistički. Bio je to oglas u novinama *The Times of London* iz 1841. koji je objavila “mlada dama”, koja je htjela prekriti svoju sobu za presvlačanje poništenim poštanskim markama. Prvi pravi kolekcionari maraka pojavili su se 1860. godine.

Zadar na starim razglednicama

Gradska loža krajem XIX. stoljeća. U tom je prostoru tada djelovala poznata Biblioteka *Paravia* u kojoj su se okupljali prvi zadarski filatelisti. U zgradi desno od lože nalazila se kavana *Cosmacendi* (od 1892. godine *Kavana od zrcala*)

Zadarska riva nakon rušenja zidina 1875. godine. Na ovom su mjestu izgrađene prekrasne palače koje su gotovo sve stradale u vihoru Drugog svjetskog rata.